

Рецензија рукописа аутора Милана Јовановића под насловом „Читање филозофског текста“

Рукопис аутора Милана Јовановића под насловом „Читање филозофског текста“ садржи 49.135 речи (137 страница). Поред предговора, увода и завршне речи, те списка цитиране литературе, централни део рукописа садржи осам поглавља.

Аутор већ у Уводном поглављу јасно формулише да је основна тема овог рукописа потреба за радом на читању филозофског текста. Тај део књиге, у складу са својом темом, написан је теоријски и полемички. У њему је размотрен и стандардни приступ читању филозофских текстова, подразумеван у пракси филозофске наставе, према којем се читање учи спонтано, напредовањем кроз студије и читањем зацртане литературе. Милан Јовановић анализира и критикује такав приступ, те, након приказа палете другачијих приступа, јасно пружа аргументацију у прилог приступу какав даље заузима у свом рукопису.

Прво (Филозофски текст) и друго поглавље књиге (Читање и типови читања) тичу се филозофског текста и његових особина, те читања и типова читања. Према ауторовом саморазумевању, смисао ових поглавља је да студентима нагласи и подвуче аспекте тих текстова и процедуре читања које често превиђамо. Важан резултат првог поглавља требало би да се састоји у томе да код студената освети и учини убедљивим став да типичан филозофски текст није прост наратив, већ дубоко структурирана целина усмерена ка одговарајућој комуникативној намери, са рационалном аргументацијом у прилог својој основној тези. Код појма читања би такође било важно осветити слојевитост тог појма, те нагласити да филозофију читамо критички, са могућношћу документовања наше интерпретације, те са елементима разумевања и евалуације.

Треће поглавље овог рукописа (Делови и структура филозофског текста) обрађује питање текстуалних одељака у филозофским радовима и уводи један веома значајан појам – појам функције пасуса односно функције текстуалних одељака. Аутор овог рукописа, Милан Јовановић, посебно инсистира на важности овог појма, наглашавајући да је он тесно повезан са структуром филозофских текстова и истовремено изузетно важан за разумевање самог филозофског текста.

Централна тема четвртог поглавља (Препознавање структуре текста) је, како сам наслов наговештава, препознавање текстуалне структуре. Према ауторовом саморазумевању властитог рукописа, управо то поглавље, заједно са петим и шестим чини језгро практичног метода за читање филозофских текстова. Овде аутор заправо излаже практична упутства за препознавање текстуалних функција, који су у великој мери засновани на праћењу метадискурса, дакле експлицитних ауторских сигнала поводом структурирања текста и односа према тексту.

Пето поглавље (Модел за читање филозофског текста) представља средиште овог рукописа, и уједно је највеће по обиму. Ту аутор излаже и образлаже модел за читање филозофског текста. У питању је практичан метод који се заснива на три фазе читања, од којих свака има одређене под-фазе и активности. Модел у значајној мери прати Концепсионове (David W. Conserción) инструкције за читање филозофије.

У шестом поглављу (Херменеутички круг, закони и границе тумачења) аутор Милан Јовановић додатно појашњава, али делом и теоријски артикулише бројна отворена питања из петог поглавља. Централне теме шестог поглавља су херменеутички круг, закони и границе тумачења, али и појам интерпретативне хипотезе. Вештина и успех примене усвојеног модела за читање тесно су повезани са студентским разумевањем активности и међукорака присутних у њему. Аутор наглашава да је део важности овог поглавља у томе што студенте упознаје и са дубљом филозофском, теоријском димензијом читања и интерпретирања филозофске литературе. Према његовом саморазумевању властитог рукописа, ово поглавље је, у научно-стручном смислу, уз уводно, вероватно најзначајније поглавље.

Седмо поглавље (Намера аутора, добронамерност у тумачењу) суптилно допуњује тематику шестог, повлачећи важну разлику између намере текста и намере аутора. У њему се тематизује и принцип добронамерности у интерпретирању.

Последње, осмо поглавље (Специфична, *тешка*, и опскурна филозофска литература) истовремено истиче потенцијална ограничења примене усвојеног модела читања на одређене тешке и специфичне филозофске текстове и адресира филозофска питања о разлозима за ту комплексност и специфичност о којој је реч. На крају, у завршној речи, аутор Милан Јовановић кратко заокружује смисао ове књиге и истиче потребу и простор да се на читалачким вештинама ради и након ове књиге и после курса на којем се користи.

Обимна литература коју аутор Милан Јовановић наводи на крају свог рукописа врло је рецентна, дакле узима у обзир најновија истраживања и достигнућа у овом научном пољу.

Нажалост, у нашој филозофској култури готово да уопште не постоји адекватна, домаћа филозофска литература из области читања филозофског текста. У поменутој области видан је чак и недостатак превода. То је контекст у коме треба сагледавати овај рукопис Милана Јовановића. Након значајног низа објављених научних текстова из области логике, филозофије хумора, итд. Милан Јовановић овим својим рукописом барем делимично попуњава једну велику празнину у нашој филозофској литератури.

Милан Јовановић врло компетентно и уверљиво гради свако од поменутих поглавља. Његов рукопис је несумњиво темељно заснован на савременим научним и стручним достигнућима из области читања филозофског текста. Обим рукописа је у потпуности усклађен са типом, а садржина са силабусом предмета. Рукопис покрива садржај који је предвиђен силабусом. Сходно томе можемо слободно закључити да је обим рукописа примерен фонду часова наставе предмета у плану извођења наставе.

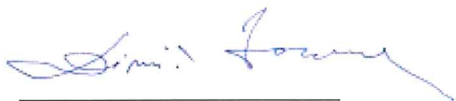
Рукопис основног уџбеника, Читање филозофског текста, написан је изузетно јасним и разумљивим стилем. Текст се из поглавља у поглавље чита врло лагано, у чему нам аутор помаже не само својим сувереним владањем академским језиком, већ и врло вешто вођеним аргументативним током који често динамизује низом живих, допадљивих примера из животне свакодневице. То додатно чини да читалац не доживљава текст овог рукописа као

некакву „тешку“ и „далеку“ филозофску литературу, већ као нешто врло блиско. То је директна последица чињенице да аутор Милан Јовановић, што се јасно може видети и из његових раније објављених текстова, врло вешто комуницира са читаоцем успевајући у највећем броју случајева да сваки проблем о којем пише, па чак и оне филозофски врло комплексне, вешто приближи свом читаоцу на један врло једноставан начин.

Будући да покрива једно подручје филозофије, у којем, нажалост, у нашој средини готово да нема сличних књига, садржај овог уџбеника биће вишеструко користан. С обзиром да се Милан Јовановић у књизи бави једним проблемом који је од изузетног значаја не само за студенте филозофије, већ за све оне који из овог или оног разлога желе да читају филозофску литературу, сматрамо да ће ова студија бити од изузетне користи како студентима, тако и свим осталим грађанима, којима је на овај или онај начин стало до стицања вештине читања филозофског текста. Будући да у нашој филозофској и научној јавности нема пуно дела која се баве овом проблематиком, а имајући уједно у виду да је овде реч о једној врло систематској и високо професионалној научној студији, сигурни смо стога да ће ова књига у стручној научној јавности представљати драгоцен извор будућих истраживања овог проблема.

Имајући у виду садржај рукописа аутора Милана Јовановића под насловом, *Читање филозофског текста*, предлажемо да се исти категорише као „основни уџбеник“. На темељу све претходно наведене аргументације у погледу његовог садржаја и квалитета, са великим задовољством предлажемо да се овај рукопис одобри за штампање.

У Нишу, 07. 03. 2026.

Проф. др Зоран Димић
Ванредни професор
Филозофски факултет, Универзитета у Нишу
Ћирила и Методија 2, 18500 Ниш
zoran.dimic@filfak.ni.ac.rs